

УДК 631.657:631.527

ОЧКАЛА О. С., БУШУЛЯН О. В., НАГУЛЯК О. І.

Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення, Україна, 65036, м. Одеса, Овідіопольська дорога 3,
e-mail: lis.orin56@gmail.com, тел.: +(38) 095-172-34-55

ВПЛИВ НИЗЬКИХ ПОЗИТИВНИХ ТЕМПЕРАТУР НА ТЕМПИ ПРОРОЩУВАННЯ НУТУ ЗВИЧАЙНОГО (*CICER ARIETINUM* L.)

Отримання дружніх сходів – одне з основних завдань при вирощуванні будь якої сільськогосподарської культури. Інтенсивність проростання насіння є складовою частиною формування оптимального стеблостою та продуктивності посіву. Це є актуальним для ранніх та надраних посівів. Однак ці посіви дуже часто страждають від тривалої невисокої температури ґрунту та повітря, повернення холодів, що, в свою чергу, суттєво впливає на польову схожість, тривалість вегетаційного періоду й продуктивність посіву в цілому.

Нут – одна із найбільш розповсюджених та затребуваних бобових культур світу. Ґрунтові та погодно-кліматичні умови України є цілком сприятливими для вирощування та отримання високих урожаїв даної культури. Для отримання дружніх сходів необхідно 130-140 % вологості від маси насіння. Тому, в умовах з частими ґрунтовими та повітряними посухами, ранні та надранні посіви мають перевагу, але при таких посівах є загроза впливу заморозків та низьких позитивних температур, що можуть негативно впливати на схожість насіння.

Тому вивчення впливу низьких позитивних температур на пророщування насіння являється актуальною темою дослідження. Зважаючи на вищенаведене, виявлення джерел та створення нового селекційного матеріалу нуту з високим темпом проростання за низьких позитивних температур, входить у перелік пріоритетних завдань наукових досліджень.

Весною 2018 року відділом селекції, генетики та насінництва бобових культур спільно з відділом стійкості до абіотичних факторів було проведено ряд лабораторних досліджень, під час

якого досліджувалось 22 сортозразки вітчизняної та закордонної селекції на інтенсивність проростання при низьких позитивних температурах (+4 °C), контролем було пророщування досліджуваних зразків в оптимальних умовах при температурі +25 °C. Досліди проводили на двох фонах із протруюванням насіння і без.

За результатами лабораторних випробувань найбільш вразливими до низьких температур виявилися 11 зразків, серед них 'КСІ 12/18' – 13,7 %, 'КСІ 15/18' – 26 %, 'Розанна' – 16,6 %, 'Пам'ять' – 20,0 %. Дещо краще за пророщування при температурі +4 °C позначилися 8 зразків, а саме: 'Буджак' та 'КСІ 21/18' – 36,7 %, 'Ярина' – 50 %, 'Скарб' та 'Антеї' – 60 %. Найбільш стійкими до низьких температур при пророщуванні є сорти 'Пегас' з показником схожості в 90 %, 'Александрит' – 96,7 % та 'КСІ 5/18' – 100 %.

Слід зазначити, що в оптимальних умовах (+25 °C) без протруювання насіння був відмічений інтенсивний розвиток хвороб (90100 %), тоді як за температури +4 °C у варіанті без протруювання розвиток хвороб не перевищував 30 %. Це зв'язано із несприятливими умовами для розвитку патогена, але при підвищенні температури, умови покращуються і ураження значно збільшується. Це ще раз вказує на доцільність проведення протруювання насіння перед сівбою сучасними фунгіцидними протруювачами.

Таким чином виділено 3 зразки нуту, які у подальшому будуть використані в якості джерел при створенні нового селекційного матеріалу з високим темпом проростання за низьких температур.

Ключові слова: нут, селекція, схожість, джерело, низькі позитивні температури

УДК 633.491: 577.213.3

ПРИСЯЖНЮК Л. М., ШИТИКОВА Ю. В., ПІСКОВА О. В., ІВАНИЦЬКА А. П.

Український інститут експертизи сортів, Україна, 03041, м. Київ, вул. Генерала Родимцева, 15,
e-mail: sops@sops.gov.ua, тел. (044) 258-34-56
e-mail: prysiazhniuk_l@ukr.net

ВИВЧЕННЯ АЛЕЛЬНОГО СКЛАДУ МІКРОСАТЕЛІТНИХ ЛОКУСІВ СОРТІВ КАРТОПЛІ (*SOLANUM TUBEROSUM* L.) УКРАЇНСЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ

Картопля (*Solanum tuberosum* L.) є основним джерелом харчування в багатьох регіонах світу і характеризується високим вмістом вуглеводів, протеїнів та вітаміну С. Щорічно в Україні проходять державну кваліфікаційну експертизу на відмінність, однорідність та стабільність близько 40 сортів картоплі. Збільшення кількості нових сортів, які впроваджуються у виробництво

спонукає до вивчення різноманіття сортів за допомогою надійних і сучасних методів, які дозволяють їх диференціювати.

Метою досліджень є оцінка генетичного різноманіття сортів картоплі за SSR-маркерів для створення референсних колекцій загальновідомих сортів в процесі експертизи нових сортів та захисту авторських прав.